

Leesbevordering... Boekpromotie... Leesplezier!

Marc Geerts

Al vijf jaar werk ik mee in de jeugdafdeling van onze gemeentelijke openbare bibliotheek aan de Kinder- en Jeugdjury (KJJ). Met een steeds groeiende groep kinderen lezen en bespreken we de geselecteerde boeken. De verhaallijn, het taalgebruik, de illustraties, de samenvatting op de achterflap en nog andere 'leesaspecten' komen aan bod. Het is boeiend te ontdekken wat kinderen zelf belangrijk vinden bij het beoordelen van een boek. Spijtig genoeg bereikt een Kinder- en Jeugdjury alleen goede lezers die weinig aanmoediging nodig hebben. Bij de bibliotheekbezoeken met mijn klas aan de jeugdafdeling, gaf ik de zwakkere, weinig gemotiveerde lezers die titels die in de KJJ het etiket goed hadden meegekregen. Meestal vroegen ze bij een volgend bezoek "nog zo'n boek"...

Veel kinderen kunnen na het eerste leerjaar perfect technisch lezen maar doen met die vaardigheid zo weinig dat ze het 'verleren'. Hiervoor zijn er verschillende redenen. Thuis bestaat er geen 'leescultuur': de ouders, broers of zussen lezen haast nooit een boek en een bezoek aan de bibliotheek hebben de kinderen nog nooit meegemaakt. Een kind dat het aanvankelijk technisch lezen onder de knie had, vond nooit de geschikte boeken: ze waren of te moeilijk, of te gemakkelijk. Hierdoor verdween de uitdaging die bij het aanvankelijk lezen zo spannend was: de eerste woordjes zelf kunnen lezen, de opschriften boven een winkel ontcijferen, ... Het leesplezier, de leesontdekking en het leesavontuur smolten weg als sneeuw voor de zon. Een andere reden zou kunnen zijn dat kinderen niet de juiste ver-

halen vonden: niet alle kinderen vinden griselboeken of detectives aangenaam om lezen. Op hun leestocht kwamen ze niet terecht in die (fantasie)wereld die zij zelf zochten, waardoor het lezen een belangrijk gedeelte van zijn aantrekkelijkheid verloor.

Zwakke of ongemotiveerde lezers ervan overtuigen dat lezen toch prettig is en een alternatief kan vormen voor televisie, computerspelletjes of een andere vrijetijdsbesteding, is niet zo vanzelfsprekend. Daarom besloten wij in onze school, de Gemeenteschool Andreas Vesalius van Edegem, een projectweek rond een schrijver te organiseren.

Een boekenproject rond Roald Dahl ...

Wetende dat heel veel kinderen de boeken van **Roald Dahl** boeiend, humoristisch en origineel vinden, kozen we voor deze schrijver. Een overzichtslijst met alle titels en een korte omschrijving werd ter beschikking gesteld van alle klassen en zo koos elke klas één of meerdere boeken om ze op een eigen wijze uit te werken. In de laagste klassen werd er enkele maanden druk voorgelezen uit de verschillende boeken en in de hogere leerjaren werden de boeken geleend in de bibliotheek.

Toen kon de eigenlijke uitwerking beginnen: scenario's schrijven al dan niet in samenwerking met de leerlingen, liederen componeren, knutselideeën uitwerken, gedichten kiezen, ... De hele school had de mond vol over *reuzekrokodillen*, *heksen*, *chocoladefabrieken*, *Matilda*, ... Iedereen werd met de week nieuwsgieriger wat al die termen betekenden. In de projectweek werd de spanning zo mogelijk nog erger: het gonsde overal van de bedrijvigheid, er werd geschilderd op ramen, aan en af gesjouwd met decorstukken, sommige klassen werden verduisterd, links en rechts verschenen rare bouwwerken, in sommige gangen weerklonken leuke deuntjes, ...

Donderdagnamiddag was het dan eindelijk zover: de eerste generale repetitie. De kinderen mochten zelf het Roald Dahl-labyrint gaan verkennen. Ze kwamen terecht in de wereld van Roald Dahls boeken. Ze vielen als het ware van de ene ontdekking in de andere: een aangrijpend stukje toneel over *De reuzenperzik*, een boswandeling door het *Minpinbos* waar ze in miniatuurhuisjes de *Minpins* ontmoeten, een hartelijk onthaal door Willy Wonka in *De chocoladefabriek* waar ze zelf echte chocolade mochten proeven, wegdromen bij de *GVR* die iedereen welkom heette in zijn 'dromen-hol', meezingen bij de mini-

musical van *Daantje de wereldkampioen*, griezelen bij de sprookjes uit *Gruwelijke rijmen*, meeleven met *Matilda* die door jufvrouw Bulstronk werd gepest, verwonderd kijken naar zoveel verschillende schildpadjes uit *leorg Idur* of naar de huiskamer die ondersteboven aan het plafond hing uit *De griezels*, in het marionettentheater de hele stamboom van de familie Dahl tot leven zien komen of lachen met de leuke gedichten uit *Rijmsoep*, ... Alle kinderen ontdekten wel iets dat ze boeiend vonden. Ze werden geprikkeld door al de verschillende indrukken die ze opdeden in het labyrint.

Tegelijkertijd werd in samenwerking met de jeugdafdeling van de bibliotheek een overzichtstentoonstelling opgezet over Roald Dahl en Quinten Blake, zijn vaste illustrator. De klassen kregen een rondleiding van een uur waarin een medewerkster van de bibliotheek enkele anekdotes over Roald Dahl vertelde. Een video liet zien hoe de samenwerking tussen schrijver en tekenaar concreet verliep. Daarna werden de kinderen op pad gestuurd om aan de hand van een vragenlijst de tentoonstelling aandachtig te bekijken. Het ongewone levensverhaal van Roald Dahl en de actieve zoektocht in de tentoonstelling zorgden voor een extra leesprikkel die nog versterkt werd door de oudervereniging die een interscholienkwis over de boeken van Roald Dahl opstelde.

De bibliotheek kreeg zo'n extra vraag naar boeken van Roald Dahl dat ze besloten alle titels vijf keer aan te kopen. Ook deze ingreep bleek onvoldoende want nu, ruim één jaar na de tentoonstelling en de kwis, is er haast nooit een boek van Roald Dahl in de rekken te vinden. Reserveren is de enige mogelijkheid om binnen een aanvaardbare periode het gewenste boek te pakken te krijgen. Ook de boekhandels uit de regio Edegem moesten steeds nieuwe voorraden inslaan.

Na dit boekenproject zijn heel wat minder gemotiveerde en zwakkere lezers met plezier beginnen lezen. Ze vragen nu nog naar boeken van Roald Dahl. Sommigen hebben reeds andere schrijvers ontdekt die hen op eenzelfde manier weten te boeien.

Eens kinderen aan de lijve ervaren hebben dat lezen ook prettig, uitdagend en gezellig kan zijn, gaan ze zelfstandig op zoek naar meer leesavontuur. In die eerste zoekperiode is het heel belangrijk dat ze de 'juiste' boeken kunnen vinden. Positieve leeservaringen zijn op dat moment onontbeerlijk. Goede, actuele boekenlijsten met een betrouwbare genre-aanduiding kunnen de kinderen hierbij zeker helpen. Samenwerking met een bibliotheek die een goede jeugdafdeling heeft, kan ook wonderen doen. Maar nog beter is de raad die kinderen elkaar kunnen geven over 'goede' en 'slechte' boeken.

Een **boekenwijzer** waarin kinderen na het lezen van een boek op een **leesfiche** schrijven wat ze boeiend, spannend of flauw vonden, is voor veel kinderen die niet bereid zijn eender welk boek te lezen, een goede hulp bij het kiezen van een geschikt boek. Deze leesfiche mag geen verkapte boekbespreking zijn: een meerkeuzesysteem waar de lezer aangeeft wat hij van de verschillende onderdelen vindt en een korte verantwoording over zijn leesindrukken, kunnen in een boekenwijzer volstaan. Te uitgebreide besprekingen maken het lezen voor de goede lezers onaangenaam. De leeswijzer

moet een hulp zijn voor het zelfstandig kiezen van een volgend leesboek, het mag zeker geen 'verschrikking' worden. Lezen moet in de eerste plaats aangenaam en boeiend blijven. Bij de meeste kinderen, en zeker bij leeszwakke leerlingen, is de leesmotivatie ver zoek als ze aan een boek beginnen waarvan ze weten dat er na het lezen ook nog een 'ordelijke, foutloze' bespreking van gemaakt moet worden.

... en één rond Marc De Bel

Dit schooljaar besloten we een tweede boekenproject op te zetten in de Edegemse bibliotheek. De kinderen hadden daarbij het laatste woord en ze kozen bijna eensgezind voor **Marc De Bel**. Met een werkgroep van vijf vrijwilligers maakten we een actieve overzichtstentoonstelling: er gebeurde meer dan enkel 'plaatjes kijken'. Met een groepje kinderen en een videoman trokken we op interview bij Marc De Bel en Mie Buur thuis. We monteerden de video tot een inleidend geheel van ongeveer tien minuten zodat de kinderen een idee krijgen van hoe Marc De Bel zijn boeken schrijft, waar hij zijn inspiratie haalt, hoe hij zijn boeken illustreert, hoe en waar hij leeft.

Een tiental van zijn boeken is uitgewerkt tot een kijkkast waarin een tafereel uit het boek wordt voorgesteld. Door op knopjes te drukken en door kijkgaten te gluren, treden de kinderen binnen in de fantasiewereld van Marc De Bel.

Jan Bosschaert, de tekenaar van Marc, stelde een heel deel van zijn originele tekeningen ter beschikking. Zo konden de kinderen zien hoe een cover na heel wat briefwisseling tot zijn uiteindelijke vorm komt. Een actieve zoektocht in de tentoonstelling en een Marc de Bel-kwis waarop hijzelf aanwezig was, zorgden voor een tweede, geslaagde leescampagne. Voorlopig zijn zijn boeken in de bibliotheek onvindbaar. Ook leeszwakke kinderen werden zo

DOE-VRAAG: UIT WELKE 5 BOEKEN KOMEN DE VOLGENDE FIGUREN?

1

2

3

4

5

geboeid door wat ze zagen op de tentoonstelling dat ze alle details uit de boeken wel eens zelf wilden lezen.

leesbegeleiding naar niveau en genre, leidt tot meer en meer leesplezier en leesvaardigheid ook bij leeszwakke leerlingen.

Boekpromotie moet de kinderen zo prikkelen dat ze even vergeten dat ze voor het ontrafelen van leesavonturen ook een leesinspanning moeten leveren. Eens ze de smaak te pakken hebben, zal de leeshonger naar een vervolg vragen. Een goede

Marc Geerts
Verbindingsstraat 7
2650 Edegem

DE TENTOONSTELLING EN DE KWIS I.V.M. ROALD DAHL EN MARC DE BEL ZIJN TE HUUR!

*De **Roald Dahl**-tentoonstelling omvat origineel ingekleurde tekeningen en korte inhoud van de verschillende boeken van Roald Dahl, een overzicht van z'n leven met korte anekdotes en foto's uit Solo en Boy, een korte levensloop met grappige 'details' om zelf te vertellen en een video over de samenwerking met Quinten Blake.*

*De **Marc De Bel**-tentoonstelling bevat 10 kijkkisten, een decorwand afgewerkt door Jan Bosschaert, een inkompoort van de Zusjes Kriegel, brieven en schetsen van Marc en Jan, originele foto's, een De Bel-badkamer, een Bi-woordenspel, een tentoonstellings- vragenblad, een uitgewerkte kwis en een video van het interview.*

Inlichtingen:

Marc Geerts, Verbindingsstraat 7, 2650 Edegem, tel. 03/457.86.23.
of bij de gemeentelijke openbare bibliotheek van Edegem, Kontichstraat 51,
2650 Edegem, tel. 03/457.85.84.

BIJLAGE

LEESFICHE opgemaakt door

Gegevens over het boek:

Schrijver / Schrijfster:
 Illustrator:
 Uitgeverij:
 Jaar eerste druk: Aantal Bladzijden: blz.

- Hoe typeer ik het boek?
☐ avontuurlijk	☐ liefdesverhaal
☐ spannend	☐ detectiveverhaal
☐ historisch	☐ dierenverhaal
☐ grappig	☐ griezelverhaal
☐ sprookje	☐ informatief

Het verhaal kan / kan gedeeltelijk / kan helemaal niet echt gebeurd zijn.

- Ik las het boek: ☐ in één keer uit.
☐ in meerdere keren uit.

- Het boek las : ☐ vlot
☐ moeilijk omdat ☐ het verhaal ingewikkeld is.
☐ er veel moeilijke woorden instaan
☐ ik het niet boeiend vond.

- In het verhaal is de hoofdpersoon: ☐ een jongen van ... jaar en hij heet
☐ een meisje van ... jaar en zij heet
☐ een groep kinderen
☐ een volwassene en die heet
☐ een dier en dat heet
☐ andere:

- Het verhaal speelt zich af: ☐ in de natuur (bos, tuin, park, rond een vijver, ...)
☐ in de stad
☐ op het platteland
☐ elders:

In enkele zinnen (min 3 en max 5) beschrijf ik het verhaal, zonder iets te vertellen over de afloop.

Schrijf kort wat je van het boek vond:

T U S S E N D O O R

CREATIEF SCHRIJVEN

Bij de Stichting-Lodewijk de Raet kunt u een eigen jaarprogramma creatief/literair schrijven samenstellen. Deze formule laat toe dat u op uw eigen tempo aan uw schrijfontwikkeling kunt werken, en op een voor u passend niveau en belangstellingspunt in het systeem kunt stappen.

De schrijfcursussen staan open voor iedereen, schrijfervaring is niet nodig. Het hele pakket omvat één zomerweek en zeven weekends. De cursussen kunnen ook afzonderlijk worden gevolgd.

Naast een algemene schrijftraining komen diverse genres aan bod. Een overzicht:

Wonen in woorden: basiscursus creatief schrijven
Vaalbeek, 15-19 augustus 1994

Horen, zien en schrijven: verhalen en poëzie
avondcursus (6 avonden) vanaf 20 september 1994 (in Antwerpen);
vanaf november 1994 (in Gent); vanaf januari 1995 (in Leuven)

Dichter 'van' jezelf: initiatie gedichten schrijven
initiatieweekend met Benno Barnard in Vaalbeek, 14-16 oktober 1994

Schrijven aan het verhaal van je leven
Vaalbeek, 11-13 november 1994
Hoepertingen, 10-12 februari 1995

Trainingscursus creatief schrijven
drie weekends in Hoepertingen, 25-27 november 1994, 16-18 december 1994,
20-22 januari 1995

Doorwerk cursus creatief schrijven: op zoek naar je eigen schrijfstijl
drie weekends in Hoepertingen, 17-19 februari 1995, 24-26 maart 1995,
5-7 mei 1995.

Een uitgebreide folder kan op onderstaand adres aangevraagd worden.

Inlichtingen en inschrijvingen:
Stichting-Lodewijk de Raet, Liedtsstraat 27-29, 1210 Brussel,
tel. 02/242.01.11., fax. 02/242.26.10.